

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากวิกฤตการณ์เศรษฐกิจตั้งแต่ปี 2540 ได้ส่งผลกระทบต่อให้เศรษฐกิจของประเทศไทยตกต่ำ และการที่เศรษฐกิจตกต่ำส่งผลกระทบต่อให้เกิดปัญหาตามมาหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านสังคม ทางด้านการเงิน รวมทั้งปัญหาด้านแรงงาน ก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศ

ปัญหาด้านแรงงานที่สำคัญประการหนึ่ง ก็คือ ปัญหาการเลิกจ้างลูกจ้างกรณี นายจ้างประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ซึ่งการเลิกจ้างนี้ อาจมาจากกรณีที่หลายกิจการประสบปัญหาทางเศรษฐกิจจริงจนต้องเลือกที่จะเลิกจ้างลูกจ้างบางส่วน บางกิจการต้องปิดกิจการเพราะไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ แต่ก็มีหลายกิจการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการอ้างปัญหาทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นจริง เพื่อกลั่นแกล้งลูกจ้าง โดยนายจ้างจำนวนมากฉวยโอกาสอ้างปัญหาทางเศรษฐกิจทำการเลิกจ้าง ปลดลูกจ้างออกจำนวนมากอย่างไร้มนุษยธรรม เพื่อลดต้นทุนการผลิตหรือเพื่อโยกย้ายฐานการผลิตไปสู่พื้นที่อื่น โดยไม่ยอมจ่ายค่าชดเชย หรือบางกรณีนายจ้างประกาศหยุดกิจการชั่วคราวโดยอ้างปัญหาทางเศรษฐกิจซึ่งนายจ้างอาจจะมิได้ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจจริง และการหยุดกิจการชั่วคราวนี้อาจเป็นเหตุผลักดันให้ลูกจ้างลาออกเนื่องจากการหยุดกิจการชั่วคราว นายจ้างจะจ่ายค่าจ้างครั้งหนึ่งเท่านั้น โดยนายจ้างไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม ความเดือดร้อนของลูกจ้างที่มีรายได้น้อยและมีครอบครัวที่ต้องดูแล ทั้งนี้ นายจ้างควรที่จะเปิดเผยข้อมูล ผลประกอบการและปรึกษาหารือกับฝ่ายลูกจ้างเพื่อหาทางอยู่รอดร่วมกันก่อนที่จะมีการเลิกจ้าง แต่นายจ้างยังขาดสิ่งเหล่านี้ ส่วนลูกจ้างจำนวนมากที่มีงานทำอยู่จะประสบปัญหาการถูกลดค่าจ้างหรือคงค่าจ้างในอัตราเดิมต่อไป บางแห่งนายจ้างประกาศลดวันเวลาทำงานหรือสั่งพักงานเป็นระยะ ๆ โดยจ่ายค่าจ้างครั้งหนึ่งหรือไม่จ่ายค่าจ้างโดยอ้างปัญหาทางเศรษฐกิจ เพื่อเป็นการกดดันทางอ้อมให้คนงานลาออกไปเองจะได้ไม่ต้องจ่ายค่าชดเชย หรือมีการเลือกปฏิบัติสั่งพักงานลดค่าจ้างเฉพาะกลุ่มคนงานที่มีค่าจ้างสูงเป็นประจำ ฉะนั้นควรมีการปรึกษาหารือกับฝ่ายลูกจ้างเพื่อหามาตรการต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนที่จะมีการเลิกจ้าง และควรมีมาตรการทางกฎหมายที่จะคุ้มครองลูกจ้างให้มิงานทำ ไม่ถูกเลิกจ้างได้โดยง่ายหรือเมื่อมีความจำเป็นต้องเลิกจ้างลูกจ้างก็ควรที่จะมีหน่วยงานที่เข้ามาตรวจสอบเหตุผลทางเศรษฐกิจของนายจ้างด้วย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าลูกจ้างจะถูกเลิกจ้างโดยนายจ้างอ้างว่าประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นเหตุผลที่แท้จริงหรือไม่ ลูกจ้างย่อมตกเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนอย่างมากจากการต้องออกจากงานในขณะที่ต้องรับภาระในครอบครัว และมีค่าใช้จ่ายในส่วนที่เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการดำรงชีพและค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตร ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตรด้วย ทั้งนี้เมื่อมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายแต่ไม่มีรายได้ และไม่สามารถที่จะหาจากทางใดได้ ลูกจ้างที่ต้องออกจากงานจะใช้วิธีเบียดเบียนผู้อื่น โดยทำตัวเป็นภัยต่อสังคมด้วยการก่ออาชญากรรมขึ้น ซึ่งจะทำให้สถานการณ์เลวร้ายมากขึ้น เพราะต้องใช้ชีวิตอย่างหลบ ๆ ซ่อน ๆ และอาจถูกจับกุมตัวไปลงโทษตามกฎหมาย เพื่อชดใช้ความผิดที่ก่อขึ้น ครอบครัวของลูกจ้างที่ต้องออกจากงานจะยังได้รับความเดือดร้อนหนักขึ้น ถ้ามีบุตรที่เคยส่งเสียให้เรียน ก็อาจทำให้บุตรนั้นต้องออกจากโรงเรียน เพราะไม่มีเงินจ่ายค่าเล่าเรียน ทำให้ลูกหลานกลายเป็นอันธพาลหรือหันไปหายาเสพติด กลายเป็นพิษภัยต่อสังคมตามมาด้วย ปัญหาการเลิกจ้างลูกจ้างนั้น เป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศ เพราะไม่ใช่เพียงแต่เป็นปัญหาของลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้างเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงปัญหาต่อสังคมและประเทศชาติด้วย

เมื่อนายจ้างประสบปัญหาทางเศรษฐกิจแล้วเลิกจ้างลูกจ้าง กฎหมายแรงงานของประเทศไทยที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน มุ่งที่จะคุ้มครองลูกจ้างหลังจากการเลิกจ้างเท่านั้น จึงควรที่จะได้มีการศึกษาเพื่อหาแนวทางและมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองลูกจ้าง ก่อนที่จะมีการเลิกจ้างลูกจ้าง เนื่องจากนายจ้างประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ เพื่อความสมบูรณ์ของกฎหมายแรงงานและหาแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายหรือวางแผนทางการพัฒนากฎหมายแรงงานของประเทศต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัญหาการเลิกจ้างที่เกิดขึ้นกับลูกจ้าง กรณีนายจ้างประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ
2. เพื่อศึกษาค้นคว้ากฎหมายแรงงานของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองลูกจ้างให้มียางานทำ กรณีนายจ้างประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ
3. เพื่อเสนอมาตรการและแนวทางการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองลูกจ้างให้มียางานทำ กรณีนายจ้างประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ

3. สมมติฐานของการศึกษาวิจัย

กฎหมายแรงงานของประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่มีมีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันหรือหลีกเลี่ยงปัญหาการเลิกจ้างอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งเมื่อนายจ้างประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ นายจ้างเลือกที่จะเลิกจ้างลูกจ้างเป็นอันดับแรก จึงเป็นเหตุให้ลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้างได้รับความเดือดร้อน เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองลูกจ้างก่อนที่จะมีการเลิกจ้างลูกจ้าง กฎหมายแรงงานของประเทศไทยในปัจจุบันจึงยังไม่เพียงพอในการให้ความคุ้มครองลูกจ้างให้มั่งคั่งงานทำ ควรที่จะได้มีการบัญญัติเพิ่มเติมกฎหมายแรงงานเกี่ยวกับการคุ้มครองลูกจ้างให้มั่งคั่งงานทำเพื่อให้เกิดการคุ้มครองที่เหมาะสมและเป็นธรรมแก่ลูกจ้าง

4. ขอบเขตการศึกษาวิจัย

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มุ่งศึกษาสภาพปัญหาการเลิกจ้างที่เกิดขึ้นกับลูกจ้างในภาคเอกชน กรณีนายจ้างประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ โดยศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายหรือมาตรการของต่างประเทศ แล้วนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายและมาตรการต่าง ๆ ของประเทศไทย เพื่อหาความแตกต่าง หรือหาแนวทางที่เหมาะสม

5. วิธีการศึกษาวิจัย

เป็นการวิจัยแบบเอกสาร โดยการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ วารสาร สิ่งตีพิมพ์ หนังสือพิมพ์ คำพิพากษาของศาล และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ แล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อหาข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

1. ทราบและเข้าใจสภาพปัญหาการเลิกจ้างที่เกิดขึ้นกับลูกจ้าง กรณีนายจ้างประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ
2. ทราบมาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศในการคุ้มครองลูกจ้างให้มั่งคั่งงานทำ
3. ทราบแนวทางในการแก้ไขกฎหมายแรงงานของประเทศไทยเพื่อคุ้มครองลูกจ้างให้มั่งคั่งงานทำ